

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

Ο. Παπαϊωάννου
ipapaio@eds.uoa.gr

Αξιολόγηση- Προσδιορισμός της έννοιας

- Είναι η απόδοση μιας ορισμένης αξίας από τον αξιολογητή (υποκείμενο αξιολόγησης) στο αξιολογούμενο (αντικείμενο αξιολόγησης), βάσει συγκεκριμένων, σαφών και προκαθορισμένων κριτηρίων και μεθόδου εκτιμήσεως.
- Αποβλέπει στον προσδιορισμό της καταλληλότητας, αποτελεσματικότητας και αποτελέσματος του αντικειμένου αξιολόγησης (έμψυχο, άψυχο) σε σχέση με τους προκαθορισμένους στόχους.

- Η εκπαιδευτική αξιολόγηση είναι μια οργανωμένη πολυεπίπεδη και συστηματική διαδικασία, με στόχο την εκτίμηση, βελτίωση και τροποποίηση των εκπαιδευτικών διαδικασιών.
- **Αντικείμενο Αξιολόγησης:** Τι αξιολογούμε; Την επίδοση του μαθητή.
- **Υποκείμενο Αξιολόγησης:** Ποιος αξιολογεί; Ο εκπαιδευτικός.
- **Στόχευση:** Ανάπτυξη διδακτικής στρατηγικής όσον αφορά την επίδοση.

- Η αξιολόγηση της μαθητικής επίδοσης αποτελεί οργανωμένη και συστηματική διαδικασία ελέγχου του βαθμού απόκτησης των εκπαιδευτικών επιδιωκόμενων στόχων από τους μαθητές.
- **Στοχεύει** κυρίως στην ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στον προσδιορισμό και κάλυψη των κενών/ελλείψεων μάθησης σε σχέση με τις απαιτήσεις του αναλυτικού προγράμματος.

Αξιολόγηση και συναφείς έννοιες

- **Διόρθωση:** Επισημαίνονται τα λάθη και αναδεικνύονται τα σωστά και σημαντικά στοιχεία των μαθητικών εργασιών.
- **Μέτρηση:** Αποδίδεται ποσοτικά η αξία με αριθμούς στις επιδόσεις των μαθητών.
- **Βαθμολόγηση ή Βαθμολογία:** Αποτελεί συνέχεια της διαδικασίας της μέτρησης και εκφράζει το αποτέλεσμα της με τη βοήθεια μιας κλίμακας.

Μορφές Αξιολόγησης

1) **Ανάλογα με τα κριτήρια και τις μεθόδους έκφρασης του αποτελέσματος**

- **Ποσοτική Αξιολόγηση:** Ταυτίζεται συχνά με την μέτρηση, δεδομένου ότι η βαθμολογία εκφράζει το αποτέλεσμα της μέτρησης.
- **Ποιοτική Αξιολόγηση:** Είναι πολυπαραγοντική, περιγραφική και αναλυτική. Περιγράφει τις δυνατότητες και αδυναμίες/κενά/ελλείψεις του αντικειμένου αξιολόγησης (αξιολογούμενου) με στόχο τη βελτίωση.

2) Ανάλογα με το στάδιο της πορείας και του σκοπού Αξιολόγησης

- **Αρχική ή Διαγνωστική Αξιολόγηση:** Εφαρμόζεται στην αρχή της μαθησιακής διαδικασίας (εναρκτήρια συνάντηση). Έχει πληροφοριακό χαρακτήρα. Αποσκοπεί στη διάγνωση των αναγκών, προσδοκιών, προϋπαρχουσών γνώσεων, εμπειριών, ικανοτήτων και τον εντοπισμό πιθανών δυσκολιών/ εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι μαθητές.

- **Διαμορφωτική Αξιολόγηση:**
Πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του μαθήματος. Έχει πληροφοριακό χαρακτήρα και αποσκοπεί στον συνεχή έλεγχο της πορείας του μαθητή προς την κατάκτηση συγκεκριμένων προκαθορισμένων εκπαιδευτικών στόχων.
- **Τελική ή Αθροιστική Αξιολόγηση:**
Αποτελεί ανακεφαλαιωτική διαδικασία και εκτιμά τον βαθμό επίτευξης των προκαθορισμένων εκπαιδευτικών στόχων σε σχέση με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Βασικές αρχές της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή

- Αποτελεί συστηματική και σκόπιμη λειτουργία.
- Διέπεται από αντικειμενικότητα, αξιοπιστία και εγκυρότητα.
- Εστιάζει σε συγκεκριμένα προκαθορισμένα κριτήρια, τα οποία προκύπτουν από τους μαθησιακούς στόχους.

- Αποσκοπεί στην απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων/ αξιών/ συμπεριφορών των μαθητών.
- Πρέπει να γνωστοποιούνται έγκαιρα οι στόχοι, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα αξιολόγησης στους μαθητές.
- Είναι αναγκαίο να χρησιμοποιούνται και να αξιοποιούνται τα αποτελέσματα αξιολόγησης προς όφελος των μαθητών.

Η σημασία της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή

Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή αποσκοπεί:

- στη διαπίστωση της επίτευξης των μαθησιακών στόχων,
- στο σχεδιασμό ή αναθεώρηση των επόμενων σταδίων της μάθησης,

- στη διερεύνηση και αποτύπωση της μαθησιακής πορείας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο,
- στην συνολική βελτίωση και διασφάλιση ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας,

- στην επισήμανση των δυσκολιών/κενών/ελλείψεων των μαθητών,
- στην ανάπτυξη κριτικής ικανότητας των μαθητών για αυτοαξιολόγηση,
- στην απόκτηση μεταγνωστικών ικανοτήτων των μαθητών (αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, διαδικασία του «μαθαίνω πώς να μαθαίνω»).

- Υπάρχει διάκριση αλλά και σύνδεση μεταξύ της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή και της αξιολόγησης της διδακτικής στρατηγικής (άξονες, κριτήρια αξιολόγησης).

Ενδεικτικά κριτήρια αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή

- Ανάπτυξη ικανοτήτων των μαθητών σε σχέση με τη διδακτέα ύλη.
- Ενεργός συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης.
- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης και απόκτηση μεταγνωστικών ικανοτήτων των μαθητών.
- Ανάπτυξη ικανοτήτων επικοινωνίας και συνεργασίας των μαθητών σε ομάδες διαφορετικής σύνθεσης και μεγέθους.

Ενδεικτικά κριτήρια αξιολόγησης της διδακτικής στρατηγικής

- Καταλληλότητα στρατηγικής σε συνάρτηση με τους στόχους του μαθήματος και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών.
- Εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων διδασκαλίας στο πλαίσιο της στρατηγικής ανάλογα με το αντικείμενο, τις γνώσεις, το επίπεδο κατανόησης, τις εκπαιδευτικές ανάγκες και προσδοκίες των μαθητών.
- Ενίσχυση των αποτελεσμάτων μάθησης από τη στρατηγική διδασκαλίας.

- Καλλιέργεια πνεύματος συλλογικότητας και συνεργατικότητας μέσω ανάθεσης και αξιοποίησης ομαδικών εργασιών.
- Αποτελεσματική αξιοποίηση του χρόνου μάθησης.
- Προσαρμογή της στρατηγικής σε ομάδες μεικτής ικανότητας.
- Συνάφεια των χρόνων υλοποίησης στρατηγικής με τους εν γένει σχολικούς χρόνους.

- Ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών στη τάξη.
- Επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού.

Ενδεικτικοί άξονες αξιολόγησης διδασκτικής ενότητας

- Εισαγωγή ή εναρκτήρια συνάντηση
- Περιεχόμενο κατάλληλο
- Χρήση προφορικού λόγου
- Χρήση γλώσσας σώματος
- Εκπαιδευτικές τεχνικές
- Σχέση με τους εκπαιδευόμενους
- Επίλογος ή τέλος μαθήματος

Ενδεικτικά κριτήρια αξιολόγησης διδακτικής ενότητας

- Παρουσίαση των στόχων του μαθήματος
- Ενεργοποίηση ενδιαφέροντος μαθητών
- Περιεχόμενο εναρμονισμένο με τις εκπαιδευτικές ανάγκες, με το επίπεδο, με το ρυθμό παρακολούθησης των μαθητών
- Κατάλληλη σχέση ύλης-χρόνου
- Ευκρίνεια, σαφήνεια προφορικού λόγου
- Ανάλυση εννοιών, διευκρινήσεις, επιχειρηματολογία
- Κατάλληλη εμφάνιση και στάση σώματος
- Συμμετοχικές εκπαιδευτικές τεχνικές
- Κλίμα εμπιστοσύνης
- Υπενθύμιση στόχων και βασικών σημείων στο τέλος του μαθήματος- Διασύνδεση με το επόμενο μάθημα

Παραδοσιακές τεχνικές αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή

- Προφορική αξιολόγηση
- Εργασίες στο σπίτι
- Γραπτές εξετάσεις
- Συνδυασμός διαφορετικών τεχνικών (π.χ. τεστ και προφορική εξέταση)

Εναλλακτικές τεχνικές αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή

- Συστηματική παρατήρηση
- Αξιολόγηση project
- Φάκελος εργασιών/ portfolio του μαθητή
- Αυτοαξιολόγηση του μαθητή
- Ομότιμη αξιολόγηση ή ετεροαξιολόγηση
- Συνεργατική αξιολόγηση
- Περιγραφική αξιολόγηση

Βιβλιογραφία

- Ματσαγγούρας, Η. (2011). *Στρατηγικές Διδασκαλίας (β' τόμος). Αξιολόγηση και Βαθμολόγηση στην Κριτική Διδασκαλία (Κεφ.5), Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας*, Αθήνα: Gutenberg.
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2017). *Οδηγός εκπαιδευτικού για την περιγραφική αξιολόγηση στο Δημοτικό, Τεύχος Α', Περιγραφική Αξιολόγηση: Θεωρητικό Πλαίσιο και Μεθοδολογία*, Αθήνα.

- *Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2017). Οδηγός εκπαιδευτικού για την περιγραφική αξιολόγηση στο Γυμνάσιο, Τεύχος Α΄, Περιγραφική Αξιολόγηση: Θεωρητικό Πλαίσιο και Μεθοδολογία, Αθήνα.*
- *Κατσαρού Ε., Δεδούλη, Μ. (2008). Επιμόρφωση και Αξιολόγηση στο χώρο της Εκπαίδευσης, ΥΠΕΠΘ- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.*